

A MOKKA-R ÉS JELENLEGI HELYZETE

A MOKKA-R a Magyar Országos Közös Katalógus (MOKKA Egyesület) muzeális dokumentumokkal foglalkozó tagozata, amely 2005-ben alakult meg. A régi nyomtatványok magyarországi adatbázisának kezelésén túl feladatának tekinti a kéziratok katalógusának kialakítását is, továbbá szakmai segítségnyújtást konkrét bibliográfiai vagy technikai kérdésekben. Célja, hogy minden könyvtári állományban őrzött, 1851 előtt készült nyomdai és kéziratos dokumentum bibliográfiai leírása hozzáférhető legyen.

Megalakulásakor 17 törzskönyvtár, 5 partnerkönyvtár, 5 részt vevő könyvtár alkotta a tagságot. A tagok száma jelenleg 108. Óvatos becslések szerint is legalább kétszer ennyi intézmény érintett. Ennek felmérése utoljára a 2000-es évek elején történt meg, nagyon indokolt lenne egy újabb felmérés készítése a Könyvtári Intézet bevonásával.

A MOKKA-R saját költségvetéssel nem rendelkezik, pályázatokból és intézményi támogatásból valósultak meg az eddigi fejlesztések. Hivatalos honlapjáról (<http://www.eruditio.hu/mokka-r/>) érhető el az adatbázis, amelynek különlegessége, hogy a magyar nemzeti bibliográfia megfelelő korszakának anyagát is tartalmazza: ezek a rekordok a feldolgozás során jó segítséget jelentenek az azonosításhoz.

Ám a régi nyomtatványok esetében nem elegendő a művek bibliográfiai azonosítása: elengedhetetlen az egyes példányokhoz tartozó egyedi jellemzők leírása is. Ezért a MOKKA-R-ben nincs duplumszűrés, ami miatt a példányspecifikus jellemzők (a kötésre, possessor-bejegyzésre, hiányokra, vagy más egyedi jellemzőkre vonatkozó megjegyzések) elvesznének.

A MOKKA-R művelődéstörténeti szemléletéből adódik, hogy a Kárpát-medencében található, illetve keletkezett 1851 előtt kiadott do-

kumentumokat közös egységnek tekinti. Ezért a tagozat együttműködési keretei határon túli intézményekre is kiterjednek.

A MOKKA-R adatbázis szerkezetéről részletes ismertetés található Keveházi Katalin: Mi újság a MOKKA háza táján? 3. A régi nyomtatványok és kéziratok adatbázisa című cikkében (TMT 2009. 56. évf. 3. szám, <https://goo.gl/7xV1LH>), az adatok tárolása XML-ben történik, amely az adatok importját és exportját megkönnyítette (más, pl. USMARC vagy HUNMARC formátumot is fogadott). Az adatbázishoz tartozik a muzeális dokumentumok törvény előírta bejelentését és nyilvántartását lehetővé tevő Muzeális Könyvtári Dokumentumok Nyilvántartása (MKDNY) adatbázis is. E két katalógusrész azonban nem független egymástól, a MOKKA-R katalógusában feldolgozott példányok – a dupla munkát elkerülendő – a nyilvántartásban is megjelennek, és fordítva.

Mivel a MOKKA-R-ben nincs duplumszűrés, egy-egy mű azonos kiadásáról több leírás is található, amelyek esetleg eléggé el is térhetnek egymástól a leírás pontosságát, mélységét illetően. Hogy az összetartozó leírások valóban összetartozzanak, a bibliográfiai rekord kötelezően kitöltendő mezői között szerepel a bibliográfiai azonosító szám/jelzet.

A MOKKA-R rendelkezik katalogizáló felülettel, egy htm alapú űrlappal is – ez elsősorban azok számára készült, akik az MKDNY-be szeretnék dokumentumot bejelenteni.

Együttműködési megállapodás keretében a Corvina, a Huntéka és a SZIKLA integrált rendszereket használó könyvtárak muzeális dokumentumairól készült rekordokat az üzemeltetők – az intézmények hozzájárulásával – átadták a MOKKA-R nyilvántartási rendszerének. A betöltések során nagyon heterogén állomány került az adatbázisba, amelynek egységesítése fontos

feladat (leginkább a szerzői nevek egységesítését szolgáló authority fájlok kialakítása).

Az eredeti elképzelések szerint a fejlesztés, az adatállományok feltöltése, a bejelentések kezelése, a MOKKA/MOKKA-R szűrése időben folyamatosan haladt volna előre, ám a bodza keretrendszer fejlesztése több éve leállt. Ennek oka részben a fejlesztő és a nemzeti könyvtár közötti folyamatos és mindkét fél számára megfelelő megállapodás hiánya volt. Az adatbázisok ennek ellenére működnek, az adatok biztonságban vannak, de az adatbázis egyelőre nem bővül (ez elsősorban az MKDNY szempontjából aggályos).

A jövőt illetően egyértelmű, hogy mindkét adatbázis része lesz az új Országos Könyvtári Platformnak (OKP). Azt az időszakot kell túlélni, ameddig az OKP minden funkcionalitásában létre nem jön és megbízhatóan működni nem kezd. Ez lehetővé teszi majd a MOKKA-R és a MKDNY adatainak megfelelő kezelését egy

(bármilyen) új keretrendszerben. Az átmeneti időszakot arra használhatják fel az érintett intézmények, hogy ellenőrizzék, egységesítsék saját rekordjaikat.

2017 decemberében a MOKKA Egyesületben teljes vezetőségváltásra került sor. A MOKKA-R tagozat elnöke Farkas Gábor Farkas, az Országos Széchényi Könyvtár Régi Nyomtatványok Tára osztályvezetője lett. Így az ezzel kapcsolatos feladatok végzése, beleértve a határokon is túl nyúló szakmai együttműködést kívánó szervezési, illetve az ezzel szorosan összefüggő tudományos munka koordinálása a nemzeti könyvtárba került. Jelen összefoglalás alapvetően Keveházi Katalin (2017 decemberéig a MOKKA-R tagozat elnöke) cikkére és adataira támaszkodva készült.

Berecz Ágnes

Dunamelléki Református

Egyházkerület Ráday Könyvtára

IKSZ KÖZGYŰLÉS ÉS KONFERENCIA–DECEMBERBEN

Minden alkalommal örömmel fogadjuk, és ha tehetjük, elfogadjuk azokat a meghívásokat, amelyek civil könyvtáros társszervezeteinktől érkeznek és saját programjainkra invitálnak bennünket. 2017. december 14-én a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban „vendégeskedtünk”, az IKSZ évzáró közgyűlésén, a hozzá kapcsolódó konferencián vehettünk részt.

Tőzsérné Géczy Andrea alelnök köszöntése után Lőrinczy György kapott szót, aki a találkozó idején épp hat hónapja volt az NKA alelnöke. Személyes életútja, bemutatkozása után beszámolt néhány változásról, amely alelnöksége fél évében az NKA-t érintette, majd bővebben vázolta az Alaphoz kapcsolódó terveit. A pályázatok, pályáztatás esetében várható a **hiánypótlások szigorítása**, a határidők következetes

figyelembe vétele. (Ezzel kapcsolatban az NKA honlapján alelnök úr a következőket fogalmazta meg: „...legfontosabb célom az NKA pályázati rendszerének gyorsítása, az ügymenet rövidítése, az adminisztráció egyszerűsítése... Így 2017. augusztus 1-től az NKA által kiírt pályázatok benyújtásánál bizonyos alapidokumentumok utólagos hiánypótlására nincs lehetőség.”) Fontosnak tartja a **kollégiumok szorosabb együttműködését** is, példaként a Márai program legutóbbi listájának összeállítását említette, melynek meghatározásában nemcsak a Szépirodalom Kollégiuma, hanem az Ismeretterjesztés és Környezetkultúra Kollégiuma is részt vett. Érdemes kapcsolódni az **NKA Facebook oldalához** is, ahol bizonyára sok információt olvashatunk majd arról a programsorozatról, amely a 2018-ban 25 éves NKA-t